

Szerkesztési iroda:

Nagyberek,

Zápolya-utca 1-6 szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.

Félévre ———— 12 .

Negyedévre ———— 6 .

Egy hóra ———— 2 .

— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagyberek, 1910.

XXXIX. évfolyam 233. szám.

Csütörtök, október 13.

A delegáció.

— október 13.

Ma kezdi meg Bécsben tanácskozásait a delegáció. A hosszú szünet, melyet a politikai válság a törvényhozás, a kormányzat minden szervére rákényszerített, a közös ügyek tárgyalására hivatott bizottság számára is szokatlanul nagy, érdekes és jelentős munkaanyagot halmozott fel. A mult kérdése, a jelennek feladatai kívül a tanácskozások során bizonyonyal felvetődnek majd a jövőnek némely, a közös ügyekkel kapcsolatos kérdései is. Hisz az ország politikai állapotában beállott nagy fordulat, a kormányzat rendjének helyreállítása, a parlamenti munka konszolidálása megengedik, hogy ne csak pillanatról-pillanatra való bajokkal vívódjunk, ne csak esetről-esetre való politikát folytassunk, hanem hogy a jövőbe néző tekintettel mérlegeljük és oldjuk meg már a legközelebbi feladatokat is.

Innen van, hogy a delegációk mostani tárgyalásai iránt mindenfelől nagy érdeklődés nyilvánul meg. Kétségtelen, hogy a tárgyalások meglehetősen élénkek lesznek s a delegáció nem lesz hijával a bizonyonyal komoly ellenzéki hangnak, melynek az lesz a törekvése, hogy az ellenzéki szempontból kiaknázható összes kérdéseket szőnyegre hozza a közösügyi bizottságnak. A közös ügyek mindegyikében bőven akad kérdés a megvitatásra. Külügyi téren kétségtelenül az annexió kérdése fog uralkodni a vitában és a nemzetközi helyzet megbeszélése ezen kérdés kapcsán fog történni, a minthogy a közelmúltak ez

volt az a legjelentősebb eseménye, amely az európai hatalmak egymáshoz való viszonyára döntő befolyással volt. Attól, hogy e kérdésben súlyosabb gravamenek vetődhetnének fel, aligha kell tartani. Hisz az annexiót azoknak kormányzatai alatt hajtották végre, a kik most e nevezetes történelmi esemény bírálói lehetnének.

Hasonló várható egyéb közösügyekben is, így például a közös pénzügyminiszterium előterjesztéseinek megvitatásánál. Természetes, hogy itt is az annexió, valamint az anektált országok helyzete és állapota lesz az uralkodó kérdés. De itt is áll az, amit az annexióról mondtunk. Az örökhagyók nem igen fogják leszólni a maguk hagyatékát.

Magának a közösügyi költségvetésnek — a folyó évről van szó, mely éppen a politikai válság miatt csak most kerülhet tárgyalásra, — némi emelkedése tetszetős vitapontja lenne a delegációbeli ellenzéknek, mely azonban, mivelhogy ez az emelkedés majdnem kizárólag a hadügyi költségvetésben mutatnak zik s ugyancsak az annexió következménye, élesebb bírálat és kifogás tárgyává épp azok részéről lesz legkevésbé tehető, akikben erre legnagyobb lenne a hajlandóság.

A multa nézve tehát ugyszólván csupa lezárt kérdéssel van dolga a delegációnak. Ezáltal a lezárt multnak tárgyalása a közelebbi jelen feladata.

Bizonyos azonban, hogy éppen mert hatásosabb kritikára alkalmatlan bevégzett tényekről van szó, a bírálat a jövő feladatainak, kérdéseinek és terveinek feszegetésében fog kárpoztást keresni. Nos, e tekintetben a kormány készen áll arra,

hogy a felvetendő kérdésekre minden felvilágosítást megadjon és teljes nyíltsággal tájékoztassa mind az illetékes közösügyi bizottságot, mind az egész politikai közvéleményt s ez a tájékoztatás bizonyára csak megnyugtató lesz az országra.

HIREK

Tájékoztató.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 7/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünneppnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

IDŐJÁRAS.

A nagyberek meteorológiai állomás időjárás jelentése.

Október 13.

Barométer súlyedő, délután 1:38 órakor: 758.9 mm. Hőmérséklet: maximum 24.5 C, minimum 13.0 C. Csapadék: —. Felhőzet: Ci—St. 8. Szélirány és erősség: SE. 4.

Jóslat a következő 24 órára: Enyhe. Száraz.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 6 perctől másnap este 8 óra 38 percg; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percg; felhőzet: Ci = fűrtösfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = bárányfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság, 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

— Személyi hír. Jankó Ágoston alispán néhány napra elutazott Nagyberekéről.

— Uj ügyészségi megbízott. A m. kir. igazságügyminiszter Csolákovics Milivoj alibunári járási szolgabíró a pancsovai kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottá nevezte ki.

A „TORONTÁL” tárcája.

Egy modern mindentudó.

Semmi sem jellemzi jobban a mi korunkat, mint az az ellentét, amely a művelt embernek ismeretkőre és a mindennapos szükségletté vált ismeretek roppant kiterjedése között van. Az embert arra hajtja a szükség, hogy többé-kevésbé egyoldaluan képezze ki magát, ha a maga életpályája dolgaiban teljes és biztos képzettséget akar szerezni. A tudományok többi területeit kénytelen elhanyagolni, a polibisztor ma már körülbelül a lehetetlenségek sorába tartozik. Viszont azonban az élet minduntalan vet fel olyan problémákat, melyek megoldásához okvetlen szüksége van mindenkinek szakmájától távolos ismeretekre.

Ezt az ellenmondást a modern ember úgy egyenlíti ki, hogy tart magának a könyvespolcán egy saját külön mindentudót, aki tud mindent, amire gazdájának szüksége lehet és gyorsan, könnyen, megbízhatóan ad meg minden felvilágosítást minden fölmerülő kérdésre. Ez a mindentudó — mindenki kitalálhatta — a lexikon, ez a modern életet jellemző könyv, az emberi művelődés eredményeinek a mindennapi élet számára való feldolgozója.

Nagy kulturájú nemzeteknél a lexikonnak különböző típusai fejlődtek ki, a feldolgozás módja, a terjedeleme stb. különbségei szerint s egy-egy nagy lexikon valóban enciklopédiája szokott lenni az egész emberi művelődésnek. Nálunk azonban jóformán csak a nagy, számos kötetre rugó lexikonok alkotása irányában haladt a fejlődés. Tudjuk, hogy az első erőfeszítések ebben az irányban még a mult század első felében történtek, de sikerre csak a legujabb időben jutott az ügy. Csaknem teljesen el volt azonban eddig hanyagolva egy másik lexikon-típus, a melynek pedig gyakorlati hasznossága talán fontosabb a nagy lexikonokénál is: a kisebb terjedelmű, de épp ezért könnyebben kezelhető kézi lexikon.

Mindenki tapasztalhatta, hogy mikor hirtelen egy adatra, egy tényre vagy sürgős felvilágosításra van szüksége, a nagy lexikon célszerűtlenné bizonyul, mert a címszók roppant tömegeiben idő kell, a míg rábukkan a keresett címszóra s ha megtalálta is, oly bő és hosszúságú ismertetést talál, amely inkább tanulmányozásra való, mint a gyors, pillanatnyi tájékoztatásra.

Ez adja meg leginkább a kézi lexikon szükségét. Munkám vagy olvasmányom közben fennakadok egy adaton, a melyet nem ismerek, pedig nélküle nem haladhatok tovább. Arra azonban sem időm, sem nyugalmam, hogy az illető tárgyról hosszúságú értekezéseket olvassak. Csak azt az egyetlen adatot keresem, a melyre szükségem van, hogy aztán tovább haladhassak. A nagy lexikon a maga tulságos bőségével nem ilyenkorra való, itt a kisebb kézi lexikon segít, a melyben hamar megtalálom, amire szükségem van és azonnal rábukkanok arra az adatra, a melyet keresek, a nélkül, hogy fölöslegesen töltönnem kellene az időt. A nagy lexikon bővebb felvilágosításai elmaradnak egy nyugodt órára.

A nagy lexikon tulajdonképpen enciklopédia, amely teljességre törekszik s ezért felölel minden olyan részletet is, amelyet az ember sohasem keres lexikonban, mert nem szükséges keresni, ugys tudja. Talán még az elemi iskolában tanulta meg. Mi szükség van arra, hogy ezek is benne legyenek? A nagy lexikon, a maga elméleti teljességre való törekvésében, nem hanyagolhatja el az ilyen részleteket, a kisebb kézi lexikon azonban, amely csupán gyakorlati célokra törekszik, bátran ellehet és el is van nélkülük, mellőzi őket, mint fölösleges ballasztot, amelyet ugyssem keres benne senki, tehát nem is nélkülöz senki.

Az ilyen kézi lexikon praktikus használhatóságát kipróbálhatta mindenki. Ha megvan is könyvszekrényemben a kézi lexikon mellett a nagy lexikon, mindig a kézi lexikonhoz fordulok előbb s csak ha nagyon bő felvilágosításra van szükségem, fordulok a nagyhoz. A kézi lexikon jobban a kezem ügyébe esik, állandóan ott tartatom íróasztalomon, megtalálni benne, amit

keresek, alig kerül több időbe, mint ha megnézem az órámat. Ilyen mindig kezünk ügyébe eső kézi lexikont ad ki most a Franklin-társulat. Címe: A Franklin Kézi Lexikona. Szerkesztésének irányító oka az, hogy mindenből csak annyit vettek fel bele, amennyire az embernek csakugyan szüksége van, a mennyit csakugyan keres a közönség a lexikonban. Minden fölösleges dolgot elhagytak belőle, hogy fölvehessenek minden szükségset. Mindent abban a terjedelemben adnak, ahogy szükséges; mellőzik a tájékozódást megnehezítő túlbőséget anélkül, hogy mellőznének bármit is, amire szükség lehet. Bizonyára nem könnyű feladat volt megállapítani ezt a helyes mértéket, de a mai élet kívánalmainak s a mai műveltség teljes anyagának helyes ismerete alapján fényesen sikerült ez a nehéz feladat. A Franklin Kézi Lexikona így módon megbecsülhetetlen gyakorlati segédeszközé lett a művelt magyar embernek. A nagy lexikont arra nézve, akinek megvan, kiegészíti s arra nézve, akinek nincs meg, pótolja.

A Franklin Kézi Lexikona az adatok megbízhatósága és pontossága dolgában is a legnagyobb gondtal van kidolgozva. Szerkesztője Radó Antal, a kitünő író vezetése alatt csupa kiváló szakemberekből áll, akik a maguk szakmája körén belül a legnagyobb lelkiismeretességgel és gondossággal végezték feladatukat, úgy, hogy a lexikon adataira nyugodtan támaszkodhatik bármikor bárki.

Három szép vaskos kötet, hitünő tartós papírosan, szép metszésű, nagy betűkkel, száznál több színes és fekete képmelléklettel, izléses és erős kötésben. Az ember szívesen lát maga előtt, az íróasztalán, kézikönyvei közt három ilyen rokonszenves külsejű, okos kötetet. Az ára A Franklin Kézi Lexikonának mindössze 54 korona. Megszerzése tehát senkire sem jár nagy anyagi nehézséggel. Minden jel arra vall, hogy hamarosan nagy kelendőse lesz s úgy meggyökerezik minden házban, hogy művelt magyar ember meg sem lehet nélküle.

— **A csendőrség köréből.** Szathmáry József csendőrnagy, aki a tegnapi nap folyamán szemlét tartott az itteni csendőrszárny felett, ma elutazott Nagybecskerekre.

— **Hosszu nap.** Tegnap este kezdődött a zsidó engesztelőünnep a jom kipur, amelyet általában hosszú napnak neveznek, mivel hogy a biblia rendelkezése szerint a zsidók ilyenkor teljes huszonnegy órán át böjttel sanyargatják magukat. Az izraelitatemplomban már tegnap megkezdődtek az istentiszteletek. Este fél 6 óra körül a nagybecskereki izr. templomban ünnepi istentiszteletet tartottak, amelyen dr. Klein Mór főrabbi mondott magasszónyával alkalmi beszédet, míg Lewin Hermann, a hitközség jeles főkántora, Ripka Imre karnagy orgonakísérete mellett a „Kol-Nidret“ énekelte, melyet a templomban egybegyűlt nagyszámú ünneplő közönség áhitattal hallgatott. Ma reggel 6 óra körül „Schacharisz“, 10 óra körül pedig „Muszaf“-ima volt, amelynek keretében a halottakról történt megemlékezés. Az esti ima ma délután 3 óra körül kezdődik s délután 5 óra körül végződik a teljes 24 óráig tartó böjt.

— **Tanítógyűlés.** A „Délmagyarországi Tanítóegylet fehértemplomi fiókköre“ azon alkalmából, hogy Molnár József kir. tanfelügyelő Zsuttó Béla igazgató-tanítónak, mint a D. T. E. titkárnak eddigi kifejtett eredményes működéséért a vallás- és közoktatásügyi miniszter üdvözlő iratát átnyújtja, f. évi október 20-án délelőtt 10 óra körül Fehértemplomban az állami polgári leányiskola dísztermében ünnepélyes közgyűlést tart, melyre a tanügybarátok és egyesületi tagok tisztelettel meghívhatók. Tárgysorozat: 1. A közgyűlés megnyitása. 2. A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratának átadása és az ünnepeltnek üdvözlése. 3. Jegyzőkönyvhiteljesítő és lap tudósítók kijelölése. 4. A múlt közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 5. Új tagok felvétele és változások bejelentése. 6. Értekezések: a) Az ovodák a multban és a jelenben, tartja Pichler Ella fehértemplomi állami óvónő. b) A tanító érvényesülése, tartja Zsivojnov Vladimir fűrészi községi tanító. 7. Új pénztárnok választása. 8. Tagsági díjak beszedése. 9. A jövő évi tavaszi gyűlés helyének megállapítása. 10. Indítványok.

— **A konzulátusok igénybevétele.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltség figyelmét, hogy kiviteli összeköttetések létesítésénél, valamint hitelengedélyezések esetében a konzuli hivatalok közreműködését minél teljesebb mértékben igénybe vegyék. Ennek elkerülése esetén ugyanis gyakran fordul elő, hogy kiviteli cégek képviselőikkel meg nem felelő cégeket és egyéneket bíznak meg, másrészt pedig megbízhatatlan egyéneknek is engedélyeznek hitelt, úgy, hogy kiviteli törekvéseik nem járnak a kívánt eredményre, sőt sok esetben érzékeny anyagi kárt is szenvednek. Külföldi kiviteli konkurensaink üzletkötéseinknél jóval nagyobb óvatosságot tanúsítanak. Kívánatos volna tehát, hogy exportáló üzleti köreink üzleteik tekintetében minél gyakoribb érintkezésben álljanak a konzuli hivatalokkal. A konzulátusok mindenkor készséggel állanak az érdekeltség rendelkezésére s közreműködésük és támogatásuk sürűbb igénybevétele hazai kiviteli kereskedelmünk megszilárdulására jótékony hatással volna. A konzuli képviselőinkkel való érintkezést a kamara szívesen közvetíti.

— **Táncvizsga.** A Messinger Karolin-féle leánynevelőintézet bennlakó és bejáró növendékeinek táncvizsgája f. hó 15-én délután 6 óra körül lesz a kaszinó termeiben. Tekintettel, hogy a vizsgával egyuttal jótékony célt is akarnak szolgálni, a belépődíj személyenként 1 kor.

— **Felülfizetések.** A f. évi szeptember hó 25-én tartott kath. legényegyesületi mulatságon következő felülfizetések történtek: Dellimanics Lajos dr. főispán, Jankó Ágoston alispán 7—7 korona, Demkó T. 5—, özv. Lauka Gusztávné 4—, Balácsi József, Magyar Pál apát 3:80—3:80, Szávics Sándor 3:20, Oláh G. 3—, Schrader László, Jakoby Gábor 2:80—2:80, ifj. Mihálovics Ödön 2:40, Engel Ferenc, Böck János, Prém Ede vendéglős 2—2, Járossy Dezső, Prém Péter, Klug György, Dimits N., Weiterschan János 1:80—1:80, Delfel Mátyás 1:40, Weinhardt N. 1—, Kalcok Leó, Burget József, Wégling István, Kindl Ede, Junger Gyula, Benó J., ifj. Steyer Fülöp, Oláh Gábor, N. N. 80—80 fillér, N. N., Galler N. 60—60 fillér, Mayer N. 40 fillér.

— **Hetivásár Egyházaskéren.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Torontál vármegye területéhez tartozó Egyházaskér községben minden pénteken állatfelhajtás és helypénzszedés nélkül hetivásár tartassék.

— **A Dr. Richter-féle Liniment. Caps. comp. (Horgony-Pain-Expeller)** igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már sok év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuznál s b. n. el a Horgony-Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéztek elő; sőt járványkorúknál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig

igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredményre alkalmasított bedörzsölésképpen az influenza ellen is és tüvegekben: a K—80, K 1:40 és K 2— a legelőbb gyógyszerárban kapható; de bevásárlás alkalmával tessék határozottan: Richter-féle Horgony-Linimentet (Horgony-Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony“ védjegyre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni. 551—42

Színház, irodalom.

Színházi műsor:

Október 14. Pénteken: A föld. (Szimfoniadonság.)
Október 15. Szombaton: Szerelmes asszonyok. (operettúj.)
Október 16. Vasárnap délután: Trenk báró. — Este: Szerelmes asszonyok.
Október 17. Hétfőn: Haramiák.

* **Luxemburg grófja** került ismét színre tegnap este a színházban, gyöngye előadásban, nagyrészt üres ház előtt.

* **Előfizetési felhívás.** Porse Vilmos „Cia“ című költői elbeszélésére előfizetést hirdet. A mű 11 ívré terjed s az őszi könyvpiacon jelenik meg. Ára füve 2, kötve, 3, diszplédány 5 kor. Gyűjtőknek: tiszteletplédány. 5 után 1 fűzött, 10 után 1 kötött és 20 után 1 diszplédány. Az előfizetési pénzek postautalványon az író címére Beresztócra, küldendők.

* **Politikai Hetiszemle.** A Székely Sámuel szerkesztésében megjelenő „Politikai Hetiszemle“ legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Ellenetek és kiegyenlítés. Irta: R. — Belföld. Gazdasági fellendülések újabb eszközei. Irta: sz. s. — Külföld. A portugál köztársaság. Irta: Székely Sámuel. — Közgazdaság. Az értéktörszédéről. Irta: B. A. — Társadalom. A pornográfia mint társadalmi baj. Irta: Justus. — Tudomány és művészet. Fővárosi zeneiskola. Irta: D. Sz. J. — A hétről. Ideális örökhagyók. — A belga királyi pár Bécsben. — Az aradi Golgotha, mint nemzeti vagyon. — Ingyenes népoktatás. — A mérég. Közgazdasági közlemények.

Ujvideki városi ártezi jódosfürdő és vízgyógyintézet

Jódban és nátrium-carbonátban gazdag hévízforrásra rendén elsőrangú jódosfürdő, biztosan gyógyít csuvt, köszvényt, ischiást, görvélyt, csontbántalmakat, női betegséget, idegességet és mindenféle vérbetegséget. — Egész éven át nyitva.

Magyarország legolósabb fürdője. — Prospektus. 796—10.11

A torontáli kolera-veszedelem.

(Saját tudósítónktól.)

Nagybecskerek, okt. 13.

A vármegyében föllépett kolera-veszedelemről szóló mai hírek ismét kedvezőlenek. A klekki munkástelepen megint két újabb megbetegedés történt, azonkívül egy beteg meghalt, Czrepaján szintén van újabb megbetegedés, továbbá Bárányos községben is föllépett a kolera. A klekki esetről ma már a bakteorológiai vizsgálat is megállapította az ázsiai kolera-t s erről a belügyminiszter táviratilag értesítette az alispánt.

Mai jelentéseinket az alábbiakban adjuk:

A klekki kolera-fészkek.

A Klekk melletti munkástelepen ro zszabodott a helyzet, amennyiben tegnap este két újabb megbetegedés történt, Kothé István 38 éves cigánymunkás pedig meghalt kolera-ban. Az óvintézkedéseket tovább is a legszigorubb módon végzik.

A belügyminiszter ma táviratilag értesítette a vármegye alispánját, hogy a klekki munkástelepen megbetegedett és meghalt Tóth István munkásnál a bakteorológiai vizsgálat megállapította az ázsiai kolera-t.

A hajószemélyzet élelmezése.

A belügyminiszter a hajók személyzetének élelmezése dolgában a következő távirati rendelkezést küldötte ma az alispánnak:

A Dunán közlekedő járművek egészséges személyzetének 133.681/910. sz. körrandelemben foglalt intézkedések szem előtt tartásával megengedendő, hogy nem fertőzött helyeken élelmiszereket szerezhessenek be.

Belügyminiszter.

Újabb esetek a vármegyében.

A vármegyében a legutóbbi huszonnegy óra alatt két újabb kolera-betegedés fordult elő. Az egyik már fertőzött helyen: Czrepaján, ahol Sztójkov Áca nevű 49 éves ember betegedett meg, a másik eset Bárányoson fordult elő, ahol Boben Paraszková nevű asszony betegedett meg.

A városi közegészségügyi bizottság ülése.

Nagybecskerek város közegészségügyi bizottsága tegnap délután 4 óra körül Balácsi József elnökletével ülést tartott, amelyen a bizottság tagjai szokatlanul nagy számmal vettek részt. A bizottság a fenyegető kolera-járvánnyal kapcsolatos ügyekkel foglalkozott. Így a bizottság a belügyminiszter rendelete értelmében megengedte a halaknak a piacon való eladását, kötelezi azonban a halászokat, hogy a Bégából kifogott halakat a dezsákban kutvizben tartásuk, a közönséget pedig arra kötelezi, hogy a piacon vásárolt halakat ne szabadon, hanem vagy papírosban jól becsomagolva, vagy pedig külön tartályokban vigye haza.

Ugyancsak a közegészségügyi bizottságnak javaslat tétetett, hogy a gőzfürdőt a járvány veszedelem megszűnéséig zárassa el a közönség elől. Reitter Oszkár rendőrkapitány ezt a javaslatot köztisztviselési szempontból nem tartotta helyesnek, sem pedig feltétlenül szükségesnek, mert amennyiben a gőzfürdőben a Béga vizét felforraltatás után használják, úgy ez semmiestire se járhat veszedelemmel. Indítványozza, hogy bizottság küldessék ki annak a megvizsgálására, vajjon a gőzfürdő kazánja alkalmas-e arra, hogy abban a használatra kerülő vizet felforraltassék s amennyiben igen, úgy felszólaljon a gőzfürdőt a közönség elől elzárni. A meleg víz lehűtésére, valamint a hideg zuhanyhoz is természetesen a fürdő tulajdonosa kutvizet tartozik használni. A bizottság ezt a javaslatot elfogadta s a megvizsgálásra kiutalendő bizottságba Reittert, a két városi orvost, továbbá a villammi vezetőjét küldötte ki.

Óvó- és megtorló intézkedések

A városi közegészségügyi bizottság ülésében elhatározott óvintézkedéseken kívül a rendőrkapitányság még a következő újabb intézkedéseket tette: A mai naptól kezdve a városban körülhordozott pék, cukrászsütemények és cukorkák kizárólag csak tüllel, vagy tiszta lepellel letakarva árusíthatók, ugyancsak tüllel, vagy lepellel kell letakarni a kávéházakban és vendéglőkben is a fogyasztásra szánt kenyeret és süteményeket, nehogy legyenek szállhassanak rá, amelyek esetleg fertőzést okozhatnának. Hasonlóképpen intézkedik a rendőrség a mézártszékben árusítandó husra vonatkozólag is.

A rendőrkapitányság e mellett a megtorló intézkedéseket is a legszigorubb fogantatítja. Így újabbán a Kaszinó-vendéglő udvarosát és Aitmayer Magdolnát a Bégából való vízmerítésért 100—100 korona pénzbüntetéssel és 5—5 napi elzárással büntette meg.

Itt említtük meg, hogy a Béga őrzése aligha lehet valami tökéletes, mert magunk meggyőződünk róla, hogy hajnalonként csoportostul lejárnak az emberek, főleg asszonyok a Bégára s hordják föl a megfertőzött vizet. Jó volna tehát a Béga őrzését megfelelőbbé tenni, hogy az emberek esztelenségeit meg lehessen akadályozni.

Sport.

× **Galamblövés.** A torontáli galamblövőegyesület okt. 16-án délelőtt 10 óra körül galamblövő-versenyt rendez Nagybecskereken meghívottak vagy azok által bevezetett vendégek részére. A verseny programja:

I. Gróf Harnoncourt Félix vándordíjja. Háromszori nyereség kötve. Védi: Kövér Lajos. Távolság 25 m. 6 galamb. 2 hiba kizár. Tét 10 korona. Tiszteletdíj a II-ik és III-iknak is.

II. Báró Dániel Tibor vándordíjja. Háromszori nyereség kötve. Védi: Napholtz Jenő. Távolság 26 m. 7 galamb. Két hiba kizár. Tét 10 korona. Tiszteletdíj a II-ik és III-iknak is.

III. Handikapp. Fenti versenyek I. díjjanak nyertese 3 méter, II. díjjanak nyertese 2 méter, III. díjjanak nyertese 1 m. téhratrány. Távolság 26 m. Tiszteletdíj I, II. és III-iknak. Tét 10 kor. 7 galamb. 2 hiba kizár.

Kapható Nagybecskereken: ROSA BÉLA, FENDLER JÓZSEF fűszerkereskedésében, s más kereskedésében

TÁVIRATOK

A delegáció.

— A trónbeszéd. —

Budapest, okt. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délelőtt nyitotta meg a király a delegáció őszi ülését a bécsi Hofburgban, a szokásos trónbeszédrel. A trónbeszéd gerincét a monarchia szövetségeseivel való viszonyoknak még szorosabbá tétele, valamint a hadsereg harc-képessége fejlesztésének szüksége képezi, megnyugtatólag hangsúlyozván, hogy ez a két állam teherviselő képességének teljes figyelembevételével történik.

A magyar delegáció alakuló ülése.

Budapest, október 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a magyar delegáció tegnap délután tartott alakuló ülést a választások megejtése után Láng Lajos elnök nyitotta meg tartalmas beszéddel.

Utána Batthyányi Tivadar gróf tartotta szükségesnek kijelenteni, hogy bár a Justh-párt belement a delegációba, fenntartja azt az álláspontját, amely szerint a delegáció intézményét Magyarország önálló ságára sérelmesnek tartja.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök kioktatta a Justh-párti delegátust, hogy Justhék álláspontjának fejtegetése a képviselőházba való. Konstatálta a miniszterelnök, hogy a delegáció intézménye az 1867-iki törvényekbe van foglalva, tehát a legteljesebb törvényes alapon áll.

Még miután az elnök is hangoztatta azt, hogy Batthyányi fejtegetései nem a delegáció elé valók, következett az albizottságok megalakulása s ezzel az ülés véget ért.

A delegáció a király előtt.

Budapest, október 13. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király ma délelőtt 11 órakor fogadta a Hofburgban a magyar delegációt.

A királyhoz Láng Lajos elnök intézett beszédét s miután üdvözölte a királyt, hangoztatta, hogy a hármasszövetséghez Magyarország változatlan melegséggel ragaszkodik. A véderőről szólván, kifejtette, hogy abban az ország biztonságának, valamint a trón hatalmának és fényének kezességét látja s kifejtette arra való készgűnkét, hogy a véderőt az ország érdekében megfelelő módon fejlesszük. A véderő biztosítéka a békének is, amint az a kritikus időkben be is vált. Szólt végül Bosznia annexiójáról s örömet fejezte ki, hogy az vér nélkül történt.

A király Láng Lajos beszédére trónbeszéddel válaszolt s miután megköszönte a delegáció üdvözlését, a külügyi helyzetre tért át. Konstatálta, hogy az európai béke zavartalan s ebben főrésze van a hármasszövetségnek, amelynek minél szorosabbá és bensőbbé tétele egyaránt érdeke a monarchiának mint Európának. Hangoztatta, hogy valamennyi európai hatalommal a legjobb barátságban élünk, a hadseregeknek általános fejlesztése folytán elkerülhetlen rendkívüli kiadásokra a delegáció utólagos jóváhagyását fogja kérni. Kifejté továbbá a trónbeszéd, hogy a véderő harc-képességének fejlesztésénél a legteljesebb figyelemmel lesznek a két állam teherviselő képességére. Végül Bosznia és Hercegovina annexiójáról szól a trónbe-

széd, amelynél a két állam áldozatkészességéért köszönetet mond.

Ezután a király cercelet tartott, huzamosabb ideig elbeszélgetvén a delegátusokkal.

Minisztertanács.

Budapest, okt. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délután a kormány miniszteri tanácskozást tartott, amelyen résztvett a képviselőház elnöke is.

Bosznia alkotmánya.

Budapest, okt. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, Burián István báró közös pénzügyminisztert a boszniai állapotokról szóló expozéjával kapcsolatosan a delegáció elé fogja terjeszteni a boszniai alkotmányservezetet is.

A katonai és a bankkérdés.

Budapest, október 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) A bécsi „Neue Freie Presse” budapesti tudósítója szerint az ellenzék körében olyan hírek terjengenek, hogy a kormány a katonai és bankkérdés mostani tárgyalásai során olyan áthidalhatatlan akadályokra talált, melyek a kormány pozícióját is erősen fenyegetik. A jelentés szerint a kormány mindkét kérdésben ellenzésre talál az irányadó politikai körökben, egy reggeli lap pedig azt írja, hogy a trónörökösnek a kilences bizottság javaslatával szemben tanúsított eddigi ellenszenvé Zichy János gróf intervenciója következtében állítólag enyhült. Ezekkel a hírekkel szemben kormánykörök-ből eredő információk szerint a katonai kérdésekben a kormány a kilences bizottság javaslatát igyekszik keresztülvinni s már csak arról van szó, hogy alkalmas formát találjon a javaslat praktikus megvalósításához. Annyi azonban bizonyos, hogy olyan akadály, mely keresztülvihetetlené tenné a javaslatot, nem forog fenn s így a Zichy János grófnak a trónörökösnel tett intervenciójáról szóló hír sem felelhet meg a valóságnak.

A bankkérdésben az ellenzék szintén válságot szimatol, noha a tényállás itt is hasonló az előbbihez. Ebben a kérdésben sem lehet szó az aranyfizetés ellen való leküzdhetetlen akadályról, határozott „non possumus”-ról, amint azt az uralkodó példálul az önálló bank kérdésének felvetése alkalmával tette. A nehézségek itt magában a kérdésben rejlenek, remélhető azonban, hogy idővel a kérdés teljesen tisztázódni fog s akkor a nehézségek is megszűnnek. A legrosszabb esetben itt még mindig nyitva áll annak lehetősége, hogy szükség esetén a kormány provizóriummal segít magán, amit a koalíció különféle kibontakozási tervezeiben is mindig szemelített tartott.

A francia vasuti sztrájk.

Budapest, okt. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, az orleansi vasut alkalmazottai tegnap beszüntették a munkát.

Egy másik párisi sürgöny szerint a Páris-Lyon-Méditerrané-vasut szindikátusa kimondotta az általános sztrájkot.

Ugyancsak egy mai párisi sürgöny jelenti, hogy a párisi köművesek kapcsolatban a vasuti sztrájkjal fokozódó drágaságra tegnap este a mai nappal való kezdettel kimondotta az általános sztrájkot.

Szintén Párisból sürgönyzik, hogy a kormány elfogató parancsot adott ki a

vasuti sztrájk vezetői ellen. Az elfogató parancsot ma hajták végre és nagyszámú letartóztatás történik.

Tőzsde az izr. Jom Kipur ünnep miatt zárva.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

111-42.32

Bosznia-Hercegovina,

Horvátország és Délnyugat-Magyarország számára **utazó**, a fűszerkereskedői szakmából, élelmiszer-gyár részéről, december 1-re, vagy előbbre is, fixfizetéssel és napidíjjal **belépésre kerestetik**. Az illetőnek a magyar és német nyelven kívül a szerb, horvát nyelvet is birnia kell. — Olyanok, akik az említett országokat már beutazták, előnyben részesülnek. Referenciákkal és bizonyítvány-másolatokkal felszerelt ajánlatok „Zukunft 200” alatt e lap kiadóhivatalához intézendők.

870-1.1

Hirdetések.

Fix fizetés

és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300—400 kor. Hecht bankház, részvénytársaság. Budapest, Ferenciek-tere 6.

464-x.20

TEGYEN

EGY KÁRTYÁRA

5 FILLÉRT

(804b-5.3)

bélyegben, rendeljen nálunk vagy

40 havi K. 5.—
32 „ „ 5.90 részletre
24 „ „ 7.40

Convertált Magyar Jeltalogsorsjegyet

évi 6 huzással

ÉS NYERHET

már a f. évi október 25-iki és december 27-iki huzásoko

1 MILLIÓ 100.000 KORONÁT

Ha az első részletet postautalványon hozzánk beküldi, megkapja a sorsjegy számát tartalmazó vételi okmányt és a további részletek portómentes befizetésére szolgáló postatakarékpénztári befizetési lapokat. Ha az első két részlet egyszerre küldeti, a harmadikat ingyen nyugtázzuk. Minden sorsjegy okvetlenül nyer. A legkisebb nyeremény is nagyobb a sorsjegy áránál. Hatósági ellenőrzés mellett megállapított törvényes árak.

Megbizottakat bármely helységben alkalmazunk.

Magyar Mercurbank r.-t., Budapest,
Ferenc József-tér 5. (Gresham-palota).

SZÁLLÍTÁSI, BIZOMANYI, INCASSO FÍÓK-ÜZLET MEGNYITÁS NAGYBECSKEREKEN

Iroda: Szerb hitközségi palota.
(Szerbtemplom-utca) Telefon 139.

PERL MÓR ÉS FIA SZÁLLÍTÓK

Iroda: Szerb hitközségi palota
(Szerbtemplom-utca) Telefon 139

Elvállalunk minden a szállítási szakma körébe vágó megbízást. Eszközlünk mindennemű szállításokat helyben és vidékre, továbbá butorszállításokat saját patent butorszállító kocsijainkban, valamint mindennemű beraktározásokat saját raktárainkban. Beraktározandó árukra előleget nyújtunk.

482x200.104

ALAPITTATOTT 1863. FŐÜZLET SZEGEDEN. ALAPITTATOTT 1863.

Pályázati hirdetés.

A „Torontál” politikai napilap folyó évi 213. számában a gyéri tanítónői állásra hirdett pályázat határideje folyó hó 20-ára kinyújtatott.

Gyér, 1910. október hó 10.

Schweininger J.,
iskolaszéki jegyző.

872-1.1

Riessner-kályhák,

a világ legjobb és használatban legtakarékosabb fűtőberendezése

Egészségi szempontból a legideálisabb rendszer.

Egyszeri betűzéssel egész télen ég, miáltal a sok fáradsággal és költséggel járó mindennapi betűzés megtakarítatik. Látható tűz. Eredeti biztonsági szabályozó. Gázolás vagy robbanás teljesen kizárva, ellenben mindig egyenletes és egészséges melegség különösen a szoba alsólégrétegeiben is.

Ez yedüli elárúsítás Nagybecskerek és vidéke részére:

Boleszny Antal
vaskereskedésében az arany kaszához
Hunyadi-utca 606/37.

722-60.35

374/1910. végth. sz.

868-1.1

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI. ker. kir. járásbíróságnak 1910. évi Sp. 759/3. sz. végzése következtében Fáy Antal és T-sa budapesti cég (VI. Podmaniczky-u. 45. sz.) javára 192 korona 84 fillér s jár. erejéig 1910. évi augusztus hó 31-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 836 koronára becsült következő ingóságok u. m.: kalapok stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaszi kir. járásbíróság 1910. évi V. 297/2. számú végzése folytán 192 korona 84 fill. tökéketelés, ennek 1909. évi július 25-ik napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 67 kor. 44 fillérben bíróságon már megállapított költségek erejéig, Tomasevácson, a község házában leendő megtartására 1910. évi okt. 17-ik (tizenhetedik) napjának délután 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1908. évi 41. t.-c. 20. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Perlasz, 1910. évi szeptember hó 29.

Szeeskó Lajos,
kir. jbr. végrehajtó.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótleka

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényknél, oszónál és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és ügyszolván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

859-42.2

Hirdetéseket felvesz a:
„Torontál” napilap kiadóhivatala.Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1910 október 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5-16 óra
Szegedről: (mótorokocsi) d. e. 10 óra 21 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.
Szécsányból: este 6 óra 40 perckor.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibanáról és Temesvárról: este 8 óra 15 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 28 p.
délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 31 perc.
Szécsányból: este 6 óra 29 perckor.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 15 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 48 p.
Szegedre: (mótorokocsi) délután 1 óra 20 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 8 óra 7 p.
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibanárra: reggel 3 óra 35 perc.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p.
délután 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Szécsányra: reggel 6 óra 31 perckor.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 1 óra 50 perckor.
Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.
Szécsány—Versecz: minden csütörtök és vasárnapon reggel 5 óra 30 perckor.

Egy elegáns hintó

fedeles (zsaluval, télen üvegesre alakítható)

sürgösen olcsón eladó

Láng Andrásnál, Hieber-féle szikvizgyár
867-x.1

A Magyar könyvtár

valamint a

Reclam's

Universal Bibliothek

összes kötetei

állandóan

raktáron

Almásy és Szepessy

könyvkereskedésében

Nagybecskereken.

850-x 4

291230. F. IV. 1910.

M. kir. államvasutat

Árverési hirdetés.

A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti üzlet-szabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett, nyilvánosan eladatni:

Pozsonyi állomáson	f. évi okt. 27.
Budapest dunaparti teherpályaudvar	okt. 20.
Györi állomáson	okt. 20.
Szabadkai állomáson	okt. 20.
Ujvidéki állomáson	okt. 21.
Pápai állomáson	okt. 21.
Kassai állomáson	okt. 21.
Losonci állomáson	okt. 28.
Miskolc—gömöri pályaudvaron	okt. 27.
Eszéki állomáson	okt. 27.
Szegedi állomáson	okt. 20.
Temesvár—Józsefvárosi állomáson	okt. 21.
Debreceni állomáson	okt. 27.
Szatmárnémeti állomáson	okt. 28.
Kolozsvári állomáson	okt. 28.
Nagyvárad állomáson	okt. 27.
Pécsi állomáson	okt. 21.
Zágrábi állomáson	okt. 20.
Fiumei állomáson	okt. 17.
Sátoraljujhelyi állomáson	okt. 20.
Szolnoki állomáson	okt. 21.
Brassói állomáson	okt. 27.

Budapest, 1910. évi szeptember hó.

12-X 6

AZ igazgatóság.

(Utánnnyomás nem díjazatik.)

Legcélszerűbb!

Legolcsóbb!

Mindenkinek nélkülözhetetlen

A FRANKLIN
KÉZI LEXIKONA

mely három nagy nyolcadrétű kötetben rövid és tömör leírásokban tárgyalja az összes tudnivalókat.

Minden cikkét kiváló szakemberek írták, tehát adatai megbízhatók; csak azt öleli fel, amire a művelt embernek tényleg szüksége van s akkora terjedelemben, amennyiben szükséges.

Szövegét száznál több tábla — köztük sok színes — teszi szemléletessé.

A Franklin Kézi Lexikona lesz tehát a magyar közönség mindennapos használatra való, könnyen kezelhető, praktikus és hü tanácsadója.

A három pompás kötet ára 54 korona.

(869-1.1)

Az I. köt. 1911. elején jelenik meg, a II. és III. köt. rövid időközökben

Megrendelhető:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.